

Posudek oponenta na diplomovou práci Jiřího Večerky „Ústavní soud: negativní zákonodárce?“

Diplomová práce má 49 stran vlastního textu (diplomant uvádí 125 885 znaků), k němuž je připojen přehled obsahu, jakož i seznamy použité literatury, internetových zdrojů, právních předpisů, judikatury a ostatních zdrojů. Odkazy na prameny jsou v poznámkách pod čarou.

Po krátkém úvodu se diplomant v první části práce věnuje pravomoci Ústavního soudu rušit zákony nebo jejich jednotlivá ustanovení v ústavní a zákonné úpravě České republiky. Následující části druhá až čtvrtá jsou pak zaměřeny na zvláštní typy výroků, k nimž někdy Ústavní soud ve svých nálezech přistupuje (tzv. interpretativní, akademický a aditivní výrok), s čímž souvisí – poněkud nesystematicky zařazená – poslední sedmá část práce, v níž se popisují případy, kdy Ústavní soud výrokem nálezu vyňal určité skupiny osoby s působností zákona. Ve zbývajících částech páté až šesté jsou samostatně rozebírány institut odkladu vykonatelnosti nálezů a praxe, kdy Ústavní soud formuluje v nálezech návrhy *de lege ferenda*.

Na rozboru rozhodovací praxe Ústavního soudu tak diplomant názorně demonstruje, jak Ústavní soud „vystupuje“, „vykračuje“ či „opouští pozici negativního zákonodárce“. Pomineme-li, že sám pojem „negativní zákonodárce“ je jen nepřesným označením podstaty abstraktní kontroly ústavnosti zákonů, je především otázkou, zda tyto eufemistické formulace dostatečně vystihují postup a rozhodování Ústavního soudu, jež odporují jeho Ústavou a zákonem stanoveným pravomocem a zákonné úpravě způsobů jejich uplatňování. Přestože totiž např. aditivní výrok „*může sloužit jako tlak na zákonodárce k přijetí nové úpravy*“, sotva může být „*silným argumentem obhajujícím aktivitu Ústavního soudu nad rámec ústavního pořádku*“.

Tvrzení, že u tzv. akademických výroků „*se již jedná o zavedenou a vnitřně nerozporovanou praxi*“, když vyjma nálezu sp. zn. Pl. ÚS 33/2000 „*v nálezech obsahující[ch] akademický výrok nenajdeme odlišná stanoviska vymezující se proti samotnému postupu přijímání akademických výroků či samotnému rozhodování o protiústavnosti již neplatného předpisu*“ (s. 31), je chybné – viz např. odlišná stanoviska soudců k nálezům sp. zn. Pl. ÚS 9/15, Pl. ÚS 10/15 a Pl. ÚS 2/19.

Nepřesná, resp. neúplná je také informace o tom, že soudce zpravodaj může návrh na zrušení zákona odmítnout (s. 14), když tato pravomoc je trvale vyhrazena plénu [naposledy čl. I odst. 2 písm. b) rozhodnutí pléna o atrahování působnosti; sdělení Ústavního soudu č. 52/2014 Sb.].

Pokud jde o odklad vykonatelnosti nálezu, bylo by v práci vhodné zmínit, že tento institut je upraven nejen v zákoně o Ústavním soudu (s. 52), ale má svůj základ již v čl. 89 odst. 1 Ústavy.

Občas se v práci vyskytují chyby v psaní či drobnější věcné nesprávnosti, např. v označování ustanovení Ústavy jako „čl. 87 písm. a)“ (s. 9, 10), užití slova „účastníku“ místo „účastníků“ (s. 20), „nepřistoupil“ místo „přistoupil“ (s. 22), „účinnost“ místo „vykonatelnost“, „žalobkyni“ místo „žalované“ (s. 33), záměny velkých a malých písmen („ústavní soud“, „sbírka zákonů“).

Závěr: Diplomová práce splňuje formální požadavky kladené na práce tohoto druhu. Po stránce svého obsahu zadané téma vyčerpává, přičemž prokazuje diplomantovu schopnost práce s právními předpisy, odbornou literaturou a soudní judikaturou, jakož i jejich samostatné analýzy. Diplomovou práci proto **d o p o r u č u j i** k obhajobě.